

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

©2018 НЕСТЕРЕНКО Р. В., ЦАПЕНКО Н. Ю.

УДК 658.7

Нестеренко Р. В., Цапенко Н. Ю. Науково-практичний підхід до розробки економіко-організаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства

Метою статті є формування науково-практичного підходу до розробки економіко-організаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Виділено підходи до визначення логістичної діяльності підприємства. Визначено, що важливими положеннями логістичного управління є не лише логістичні концепції, але й логістичні підходи, зокрема системний, функціональний і процесний. Проаналізовано основи формування логістичної діяльності підприємств. На основі проведеного дослідження сформовано науково-практичний підхід до розробки економіко-організаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства, сутність якого полягає в поєднанні інтересів виробника, споживача та постачальника, з урахуванням економічного та організаційного забезпечення. Цей підхід включає мету, завдання, функції та принципи, використання методичного інструментарію, проведення комплексного аналізу діяльності підприємства й формування та впровадження ефективних управлінських рішень щодо логістичної діяльності підприємства.

Ключові слова: логістика, логістична діяльність підприємства, управління, економіко-організаційне забезпечення.

Рис.: 2. Бібл.: 12.

Нестеренко Роман Васильович – здобувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання, Українська інженерно-педагогічна академія (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

Цапенко Надія Юрївна – магістр кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання, Українська інженерно-педагогічна академія (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: nadin.tsapenko133@gmail.com

УДК 658.7

Нестеренко Р. В., Цапенко Н. Ю. Научно-практический подход к разработке экономико-организационного обеспечения логистической деятельности предприятия

Целью статьи является формирование научно-практического подхода к разработке экономико-организационного обеспечения логистической деятельности предприятия в современных условиях хозяйствования. Выделены подходы к определению логистической деятельности предприятия. Определено, что важными положениями логистического управления являются не только логистические концепции, но и логистические подходы, в частности системный, функциональный и процессный. Проанализированы основы формирования логистической деятельности предприятий. На основе проведенного исследования сформирован научно-практический подход к разработке экономико-организационного обеспечения логистической деятельности предприятия, сущность которого заключается в сочетании интересов производителя, потребителя и поставщика, с учетом экономического и организационного обеспечения. Этот подход включает цель, задачи, функции и принципы, использование методического инструментария, проведение комплексного анализа деятельности предприятия, формирование и внедрение эффективных управленческих решений по логистической деятельности предприятия.

Ключевые слова: логистика, логистическая деятельность предприятия, управление, экономико-организационное обеспечение.

Рис.: 2. Библ.: 12.

Нестеренко Роман Васильевич – соискатель кафедры экономики и организации деятельности субъектов хозяйствования, Украинская инженерно-педагогическая академия (ул. Университетская, 16, Харьков, 61003, Украина)

Цапенко Надежда Юрьевна – магистр кафедры экономики и организации деятельности субъектов хозяйствования, Украинская инженерно-педагогическая академия (ул. Университетская, 16, Харьков, 61003, Украина)

E-mail: nadin.tsapenko133@gmail.com

UDC 658.7

Nesterenko R. V., Tsapenko N. Yu. The Scientific-Practical Approach to Development of Economic-Organizational Provision of the Logistic Activity of Enterprise

The article is aimed at forming a scientific-practical approach to the development of economic-organizational provision of logistic activity of enterprise in modern economic conditions. Approaches to definition of the logistic activity of enterprise are allocated. It is determined that the important provisions of logistics management are not only logistical concepts, but also logistical approaches, in particular: system, functional, and process. The bases of formation of the logistic activity of enterprises are analyzed. On the basis of the conducted research the scientific-practical approach to development of economic-organizational provision of the logistic activity of enterprise is formed, essence of which consists in combination of interests of producer, consumer and supplier, with attention to the economic and organizational support. This approach includes the purpose, tasks, functions and principles, use of the methodical instrumentarium, carrying out of complex analysis of the activity of enterprise, formation and introduction of the efficient managerial decisions concerning the logistic activity of enterprise.

Keywords: logistics, logistic activity of enterprise, management, economic-organizational provision.

Fig.: 2. Bibl.: 12.

Nesterenko Roman V. – Applicant of the Department of Economics and Organization of Activities of Business Entities, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

Tsapenko Nadiia Yu. – Master of the Department of Economics and Organization of Activities of Business Entities, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: nadin.tsapenko133@gmail.com

Управління підприємством є досить складним процесом, що полягає в постійному і системному впливі на діяльність його структури з метою забезпечення узгодженої роботи й досягнення

кінцевого позитивного результату, тобто отримання прибутку та задоволення суспільних потреб.

У сучасних умовах господарювання діяльність суб'єктів ринку неможлива без логістичної діяльно-

сті, яка перебуває в постійному інноваційному русі. Так, усі потоки товарів забезпечуються саме через постачальників, виробників та споживачів і потребують постійного вдосконалення.

Питання формування механізму логістичної діяльності підприємства висвітлюються в працях таких вітчизняних і зарубіжних учених: І. Васюк [1], В. Верба [2], П. Гудзь [3], І. Кабанець [5], А. Кальченко [6], В. Прохорова [7], Л. Рудюк [8], О. Тяпухін [9], Л. Фролова [10], В. Чобіток [11], О. Хаджинова [12] та ін.

Однак питання щодо використання сучасних технологій формування логістичної діяльності на сучасних підприємствах не повністю розкрито та потребує подальшого вивчення.

Метою статті є формування науково-практичного підходу до розробки економіко-організаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання.

Логістична діяльність – це процес, який підпорядкований визначеним цілям підприємства; здійснюється в логічній послідовності; може бути організована на стратегічному та тактичному рівнях; здійснюється безперервно і включає планування, організацію, реалізацію та контроль товаропросування – руху сировини, матеріалів і напівфабрикатів, готової продукції (швидкості руху, обсягів руху, адаптивності) на виробництво, у процесі виробництва та до споживача на основі формування логістичної системи товаропросування та логістичної сітки.

Особливими характеристиками логістичної діяльності можна назвати такі:

- ✦ один зі специфічних видів діяльності, що відрізняє його від інших видів діяльності;
- ✦ головною формою логістичної діяльності виступає вплив відповідних суб'єктів управління (керівників) на його об'єкт (логістичну систему);
- ✦ вид діяльності, що здійснюється безперервно в часі та просторі;

- ✦ здійснюється як процес, що відбувається в чіткій структурно-логічній послідовності окремих його етапів;
- ✦ завжди підпорядкована визначеним цілям і завжди характеризується певним результатом;
- ✦ потребує раціонального використання необхідних ресурсів та відбувається в умовах ризику і невизначеності [2; 5; 8].

Науковою базою логістичної діяльності є теорія та методологія діяльності підприємства. Сучасна теорія логістики в концептуальному плані базується на чотирьох методологіях: системного аналізу; кібернетичного підходу; дослідження операцій; прогностики.

Логістична діяльність підприємства визначається підходами, що наведені на рис. 1.

Окрім того, підходами до логістичного управління можуть бути:

- ✦ лінійне програмування;
- ✦ теорія черг;
- ✦ імітаційне моделювання;
- ✦ експертні оцінки;
- ✦ транспортні матриці;
- ✦ теорія керування запасами;
- ✦ мережні моделі;
- ✦ математична оптимізація;
- ✦ методи прогнозування попиту [8; 11].

Відповідно для реалізації методології логістичного управління слід долучати такі наукові та теоретичні положення: з математики, економічної кібернетики, технічної кібернетики, системного аналізу, проектного управління, прогностики, менеджменту загалом та ін. [1; 7; 10].

Функціональними галузями сучасного логістичного управління є: закупівельна логістика;

- ✦ виробнича логістика;
- ✦ розподільча логістика;

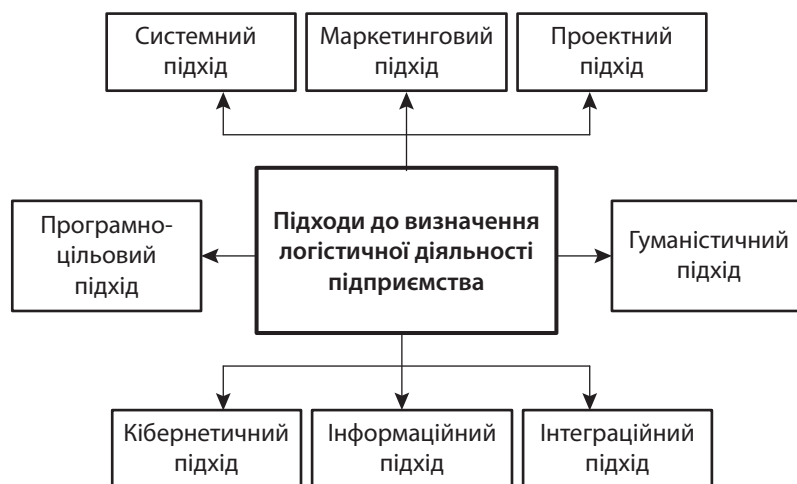

Рис. 1. Підходи до визначення сутності логістичної діяльності підприємства як економічного процесу

- ✦ транспортна логістика;
- ✦ логістика запасів;
- ✦ логістика складування;
- ✦ логістика сервісу;
- ✦ інформаційна логістика [1; 7; 12].

Важливими положеннями логістичного управління є не лише логістичні концепції, але й логістичні підходи, зокрема системний, функціональний і процесний.

Науковцями виділено великий комплекс принципів реалізації логістичної діяльності підприємства, зокрема:

- ✦ системного підходу;
- ✦ тотальних витрат;
- ✦ глобальної оптимізації;
- ✦ логістичної координації й інтеграції;
- ✦ використання теорії компромісів для перерозподілу витрат;
- ✦ відмова від випуску універсального технологічного та підйомно-транспортного обладнання;
- ✦ розвитку логістичного сервісу;
- ✦ моделювання й інформаційно-комп'ютерної підтримки;
- ✦ розробки необхідного комплексу підсистем;
- ✦ TQM (*total quality management*) – загального управління якістю;
- ✦ гуманізації всіх функцій і технологічних рішень в логістичній системі;
- ✦ стійкості й адаптивності [1; 9].

Основні принципи для логістичної діяльності підприємства можуть бути такі:

- ✦ погодження логістики з корпоративною стратегією;
- ✦ удосконалення організації руху матеріальних потоків;
- ✦ забезпечення надходження необхідної інформації та сучасної технології й обробки;
- ✦ прагнення до ефективного управління людськими ресурсами;
- ✦ підтримка тісного зв'язку з іншими фірмами у виробленні стратегії;
- ✦ ретельна розробка логістичних операцій;
- ✦ прагнення до укрупнення партій товарів;
- ✦ сприйняття логістики як унікальної сфери творчості для стратегічної орієнтації фірми;
- ✦ оцінка ефективності діяльності логістичних підрозділів [1; 9].

Узагальнюючи наведені вище принципи, можемо виокремити систему основних для логістичної діяльності підприємства.

Управління логістичною діяльністю підприємства в сучасних умовах господарювання та розвитку інфраструктури послуг можна трактувати як планомірну дію на об'єкт управління (матеріальне виробництво та людські ресурси) з метою зміни його стану

або поведінки у зв'язку зі зміною ринкового середовища та виникнення передових технологій тощо.

Наголосимо, що в умовах ринкового господарювання в управлінні логістичною діяльністю підприємства слід виділяти дві основні його форми, які зумовлюють вибір технології як сукупності засобів та методів, за допомогою яких здійснюється вплив на керовану систему: управління матеріальними ресурсами та управління людськими ресурсами. Дані форми управління логістичною діяльністю підприємства зорієнтовані на задоволення потреб споживача, отримання соціального та економічного ефекту, а сама діяльність підприємства пов'язана не з контролем, як це передбачалося за планової та традиційної економіки, а з наглядом на основі використання сучасних форм організації праці, договірних і контрактних стосунків, інформаційного забезпечення управлінських потоків. Тому під сучасною технологією управління логістичної діяльності підприємства слід розуміти сукупність формалізованих знань про виконання процесу управління, яка включає організаційну складову та людські ресурси і містить вимоги до кваліфікації управлінського персоналу, обґрунтовуючи доцільність застосування методів отримання й перетворення вхідної інформації про стан об'єкта управління та стан зовнішнього середовища транспортування в управлінській впливи для досягнення цілей підприємства.

Метою логістичної діяльності підприємства виступає раціоналізація управлінського процесу, його оптимізація за допомогою таких видів робіт і операцій, які важливі компанії для досягнення необхідного результату.

Заходами вибору сучасних технологій логістичної діяльності підприємства виступає технологічна зрілість. Саме вона є мірою готовності підприємства до ефективної логістичної діяльності підприємства шляхом запровадження сучасних управлінських технологій.

Застосування сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність усього процесу за рахунок можливості швидкого доступу до інформації про суб'єктів (покупець, перевізник, послуги) та об'єктів доставки (товари, термінали, транспорт) і прийняти найбільш раціональне рішення.

Серед видів сучасних технологій логістичної діяльності підприємства можемо виділити основні:

- ✦ *логістичні технології* (системи планування маршрутів внутрішньоміської доставки; програмно-апаратні системи gps/gprs-моніторингу стану та місця розташування; системи оптимізації завантаження; системи аналізу всього підприємства та обліку витрат; відслідковування та прискорення перевезень);
- ✦ *технології управління персоналом* (бюджетування, бенчмаркінг, реінжиніринг, аутсорсинг, скринінг, рекрутинг, хедхантинг, управління знаннями, ключові компетенції);

✦ *технології маркетингу* (сегментація споживачів, розробка стратегії ринку, система управління взаємодією з клієнтами, збалансована система показників) тощо.

На основі проведеного дослідження розроблено механізм логістичної діяльності підприємства на засадах економіко-організаційного забезпечення (рис. 2).

Сутність цього підходу полягає в поєднанні інтересів виробника, споживача та постачальника, з

урахуванням економічного та організаційного забезпечення, що включає мету, завдання, функції та принципи, з використанням методичного інструментарію, проведення комплексного аналізу діяльності підприємства та формування і впровадження ефективних управлінських рішень щодо логістичної діяльності підприємства.

Враховуючи, що на основі впровадження цього механізму можна як залучити, так і втратити своїх кваліфікованих працівників, то керівник підприємства

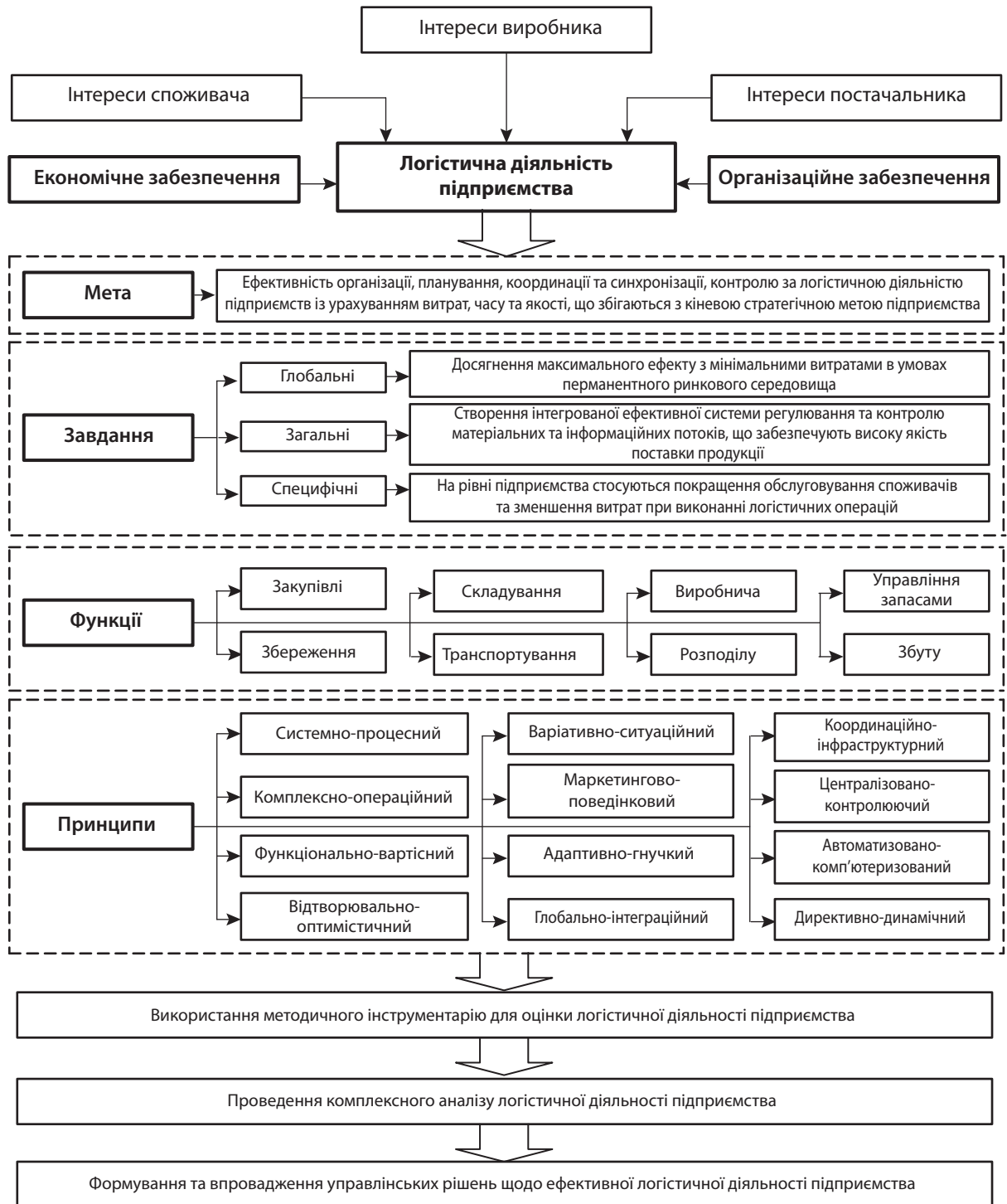

Рис. 2. Науково-практичний підхід до розробки економіко-організаційного забезпечення логістичної діяльності підприємства

ства серед методів управління персоналом значне місце має відвести функції довгострокової мотивації, що полягає в кар'єрному плануванні, програмах підвищення лояльності, створення високоєфективної команди підприємства.

ВИСНОВКИ

Таким чином, застосування сучасних технологій логістичної діяльності підприємства на засадах економіко-організаційного забезпечення вимагає формування комплексу інноваційних та організаційних технологій, які еволюційно та революційно розвиваються залежно від розвитку суспільства, та його світогляду і потреби на даний період часу. Але при цьому керівник має пам'ятати, що рушійною силою підприємства є працівник, який має бути вмотивований до ефективного виконання своїх обов'язків.

Отже, застосування сучасних технологій логістичної діяльності підприємства на засадах економіко-організаційного забезпечення буде сприяти його ефективній діяльності, а саме: стабільності функціонування підприємств на ринку; забезпеченню гнучкості в наданні послуг; підвищенню якості надання послуг; підвищенню конкурентоспроможності підприємств тощо. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Васюк І. В.** Зарубіжний досвід впровадження маркетингових логістичних концепцій на підприємстві. *Економічні науки*. 2011. Вип. 7. С. 163–173.
2. **Верба В. А., Гребешкова О. М.** Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 5. С. 52–59.
3. **Гудзь П. В., Остапенко Т. І.** Аналіз зарубіжного досвіду застосування системного управління логістичною діяльністю. *Бізнес Інформ*. 2011. № 4. С. 139–142.
4. Досвід Канади та країн ЄС у сфері політики з підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів : аналітичне дослідження / В. Бондарчук, Дж. Алколей, Л. Молдован та ін. ; за ред. С. Курдицького. Київ, 2011. 91 с.
5. **Кабанець І. А.** Визначення основних логістичних підходів до управління інноваційними процесами машинобудівним підприємством. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2539>
6. **Кальченко А. Г.** Логістика : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 284 с.
7. **Прохорова В. В.** Формування логістично-промислових систем як фактор підвищення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств. *Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. 2013. № 4. С. 167–171.
8. **Рудюк Л. В.** Фінансова логістика як інструмент підвищення конкурентоспроможності бізнесу автоперевізників. // *Матеріали IX міжнародної відеко-практичної конференції «Актуальні виможеності-2013»*. Діл. 5 : Економічні науки. Прага : Publishing House «Education and Science» s. r. o. S. 81–83.
9. **Тяпунин А. П.** Логістика : учебник для бакалавров. М. : Юрайт, 2012. 568 с.
10. **Фролова Л. В.** Логістичне управління торговельним підприємством: теорія та методологія : дис. ... д-ра екон. наук : 08.07.05. Донецьк, 2005. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/136901.html>

11. Чобіток В. І. Формування і прийняття логістично-управлінського рішення на промислових підприємствах // *Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Донецьк, 15–17 листопада 2012 р.)*. Донецьк, 2012. Том 5. С. 420–423.

12. Хаджинова О. В. Логістична стратегія управління витратами великого багатопрофільного промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01. Донецьк, 2006. 23 с.

REFERENCES

- Bondarchuk, V. et al. *Dosvid Kanady ta krain YeS u sferi polityky z pidtrymky rozvytku silskohospodarskykh obsluhovui-uchykh kooperatyviv : analitychne doslidzhennia* [Experience of Canada and EU countries in the policy of supporting the development of agricultural servicing cooperatives: an analytical study]. Kyiv, 2011.
- Chobitok, V. I. "Formuvannia i pryiniattia lohistychnoho upravlinskoho rishennia na promyslovykh pidprijemstvakh" [Formation and adoption of logistic management decisions at industrial enterprises]. *Stratehichni rozvytok natsionalnoi ekonomiky, rehioniv i pidprijemstv*, vol. 5. Donetsk, 2012. 420-423.
- Frolova, L. V. "Lohistychno upravlinnia torhovelnym pidprijemstvom: teoriia ta metodolohiia" [Logistic management of a trading enterprise: theory and methodology]. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/136901.html>
- Hudz, P. V., and Ostapenko, T. I. "Analiz zarubizhnoho dosvidu zastosuvannia systemnoho upravlinnia lohistychnoiu diialnistiu" [Analysis of foreign experience in the application of system management of logistics activities]. *Biznes Inform*, no. 4 (2011): 139-142.
- Kabanets, I. A. "Vyznachennia osnovnykh lohistychnykh pidkhodiv do upravlinnia innovatsiinomy protsesamy mashynobudivnym pidprijemstvom" [Determination of the main logistic approaches to management of innovative processes by the machine-building enterprise]. *Efektivna ekonomika*. 2013. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2539>
- Kalchenko, A. H. *Lohistyka* [Logistics]. Kyiv: KNEU, 2006.
- Khadzhynova, O. V. "Lohistychna stratehiia upravlinnia vytratamy velykoho bahatoprofilnoho promyslovoho pidprijemstva" [Logistics strategy for managing the costs of a large multi-industry industrial enterprise]: *avto-ref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.06.01*, 2006.
- Prokhorova, V. V. "Formuvannia lohistychno-promyslovykh system yak faktor pidvyshchennia konkurentospro-mozhnosti mashynobudivnykh pidprijemstv" [Formation of logistic-industrial systems as a factor for increasing the competitiveness of machine-building enterprises]. *Stratehiia rozvytku Ukrainy. Ekonomika, sotsiolohiia, pravo*, no. 4 (2013): 167-171.
- Rudiuk, L. V. "Finanova lohistyka yak instrument pidvyshchennia konkurentospro-mozhnosti biznesu avtopereviznykiv" [Financial logistics as an instrument for increasing the competitiveness of the business of carriers]. *Aktualni vymozhenostivedy-2013*, vol. 5 : *Ekonomické vedy*. Praha: Publishing House «Education and Science», 2013. 81-83.
- Tiapukhin, A. P. *Logistika* [Logistics]. Moscow: Yurayt, 2012.
- Vasiuk, I. V. "Zarubizhnyi dosvid vprovadzhenia marketingovykh lohistychnykh kontseptsii na pidprijemstvi" [Foreign experience in implementing marketing logistics concepts at the enterprise]. *Ekonomichni nauky*, no. 7 (2011): 163-173.
- Verba, V. A., and Hrebeshkova, O. M. "Analitichna otsinka upravlinskykh tekhnolohii rozvytku ukrainskykh pidprijemstv" [Analytical assessment of managerial technologies for the development of Ukrainian enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (2010): 52-59.